

מעלתו של יוחנן בן נרבאי

הרי כל הכהנים [שאכלו לשם שמים] יכלו לאכול הרבה?
אומר מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל שזה היה נבלע באברים רק למי שאכל כדרך אכילת בני אדם, ולא למי שאכל הרבה יותר. ויוחנן בן נרבאי התאמץ בכל אפשרות שלא ישאר נותר במקדש. ויש שמסבירים שזה עצמו שהבשר נבלע באבריו - מוכיח עליו שכל אכילתו היתה לשם שמים!

אמרו עליו על יוחנן בן נרבאי שהיה אוכל ג' מאות עגלים, ושותה ג' מאות גרבי יין, ואוכל ארבעים סאה גוזלות בקינוח סעודה, אמרו כל ימיו של יוחנן בן נרבאי לא נמצא נותר במקדש. [נז].
וברש"י פירש שלש מאות עגלין. שהיה מגדל בביתו כהנים הרבה.
הנה הגר"ח ואלאז'ין זצוק"ל כתב ברוח חיים [אבות פי"ג מ"ג] שיבשר הקרבנות היה נבלע באברים, ואין מוציאין ממנו פסולת. וא"כ צריך להבין מה המעלה המיוחדת שמצאו ביוחנן בן נרבאי,

מה עדיף ללמד תלמיד גס רוח?

מלמדים את בני לוד או נהרדעא אגדתות הוא מפני שהם גסי רוח. וביאר העיון יעקב שסימן לגסי רוח - עניות דתורה, ולכך אין למידים עמהם אגדה, כי חוששין שמא מתוך שיאמרו דברי אגדה יחלקו להם כבוד, [עי' רש"י בבא בתרא י. כבוד ינחלו - מתוך שהם דרשנים ומושכין את הלב הכל מכבדין אותם], ולא נאה לבעלי גסות הרוח הכבוד...
וא"כ בשאלתנו לכאורה עדיף ללמדו גמרא, ויתכן שעמל התורה יכניע את לב התלמיד ואת גסות רוחו.

ר' שמלאי אתא לקמיה דרבי יוחנן א"ל ניתני לי מר ספר יוחסין א"ל מהיכן את א"ל מלוד והיכן מותבך בנהרדעא א"ל אין נידונין לא ללודים ולא לנהרדעיים וכל שכן דאת מלוד ומותבך בנהרדעא. [סב:]
הגאון רבי יצחק זילברשטין שליט"א נשאל על תלמיד המתקרב לתורה שבא לשמוע שיעורי תורה, והרב רואה שהוא מוכשר ומסוגל ללמוד וללמד, אך יש לו מידה רעה של גסות רוח, האם יש עדיפות לצרפו דווקא לשיעור גמרא או לשיעור אגדתא? וענה עפ"י דברי העיון יעקב שהביא מהירושלמי שהטעם שלא

האווירה והצביון הם הבסיס של עבודת ה'

מסביר הגאון רבי שמשון רפאל הירש זצוק"ל שהעבודת האור והריח מסמלת את האווירה והצביון שמלווה את העבודה, כנגד התורה והמידות.
ומבואר שהם הבסיס לכל מהלך עבודת ה', לכן הם לא נאמרו בחומש ויקרא עם שאר הקרבנות, אלא בחומש שמות עם ציווי בנית המשכן!

תנו רבנן אין לך דבר שקודם לתמיד של שחר, אלא קטרת בלבד, שנאמר בה 'בבקר בבקר' וכו', ואין לך דבר שמתעכב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטרת ונרות ופסח ומחוסר כפורים בערב הפסח שטובל שנית ואוכל את פסחו לערב. [נט].
הנה רואים שיש קשר מיוחד בין קטורת לנרות שבהם פותחים ומשלימים את העבודה, ויש להבין מה המיוחד בהם?

מדוע העזרה צווחה דווקא על יושב כפר ברקאי?

את האגד, אבל את גופו לא מבטל כלפי המצווה.
וא"כ יושב כפר ברקאי שהיה נחשב 'גברא רבא' - שהרי רב יוסף מודה לה' שהוא קבל ענשו בעוה"ז - היה מקום לטעות שאין בזה פסול, כי ביטל את גופו לגמרי לעבודה.
ויתכן שגם הוא עצמו טעה בזה, וחשב שמכיון רק לכבוד הקדשים, וממילא לא הוי חציצה ולא בזיון קדשים.
אלא שבשמים הבחינו שהיה בזה נגיעה מסויימת גם של כבוד עצמו, וממילא הוי בזיון קדשים וחציצה.
לכן היתה העזרה צריכה לצוות כדי שלא יבאו להתיר זאת לכתחילה.

תנו רבנן ארבע צווחות צווחה עזרה ראשונה צאו מכאן בני עלי שטימאו היכל ה' ועוד צווחה צא מיכן יושב כפר ברקאי שמכבד את עצמו ומחלל קדשי שמים דהוה כריך ידיה בשיראי ועביד עבודה. [נז].
יש להבין מדוע היתה העזרה צריכה לצוות על החציצה בידיו של יושב כפר ברקאי, יותר מכל פסולי העבודה שנעשו ע"י הצדוקים?
הגאון רבי זונדל קרויזר זצוק"ל מתרץ עפ"י דברי התוספות שמחלקים בין דבר שהוא לצורך המצווה - כמו כשאוגד לולב, שאינו חציצה, לבין דבר שהוא לצורך האדם שנחשב לחציצה.
ההסבר בחילוק הוא - שרק לדבר מצווה מצוי שיבטל אליו באמת

ניתן להשתתף בהוצאת העלון בדברים פלוס
באמצעות 'נוה אריה' - פנינים מאירים

לתגובות הערות והארות וכן לקבלת הגיליון במייל
ניתן לפנות לכתובת: peninim88@gmail.com
הפנינים מלוקטים ונערכים בשינויי עריכה וקיצור נדרשים